

**Univerzita Karlova v Praze**  
**Právnická fakulta**

**Jak se vyhnout jednání ve vzájemné shodě**

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2023

XVI. ročník SVOČ

Autor: Ján Zbín

Konzultant: doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

## **Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce**

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do 2022/23 ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze dne 19. dubna 2023

---

Ján Zbín

Celkový rozsah vlastního textu práce (od úvodu po závěr), včetně mezer a poznámek pod čarou: 55 631 znaků.

## **Poděkování**

Rád bych na tomto místě poděkoval konzultantovi mé práce panu doc. JUDr. Václavu Šmejkalovi, Ph.D. za jeho čas, pohotový přístup, odborné rady a za jeho náměty a postřehy při zpracování daného tématu.

Dále bych chtěl poděkovat Viktorii za obrovskou oporu, kterou mi při psaní této práci byla.

*„... každý hospodářský subjekt musí autonomním způsobem určovat politiku, kterou hodlá uplatňovat na společném trhu ...“*

– Soudní dvůr ve věci *Suiker Unie*<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Rozsudek ze dne 16. prosince 1975, *Suiker Unie a další v. Komise*, C-40/73, EU:C:1975:174, bod 173.

## Seznam zkratk:

<b>EU</b>	Evropská unie
<b>Komise</b>	Evropská Komise
<b>KS</b>	Krajský soud
<b>NSS</b>	Nejvyšší správní soud
<b>Rada</b>	Rada Evropské unie
<b>SDEU</b>	Soudní dvůr Evropské unie
<b>SFEU</b>	Smlouva o fungování Evropské unie
<b>Tribunál</b>	Soud první instance Soudního dvora Evropské unie

# Obsah

<b>Seznam zkratk:</b> .....	<b>5</b>
<b>Úvod</b> .....	<b>7</b>
<b>1 Znaky zakládající jednání ve vzájemné shodě</b> .....	<b>10</b>
1.1 <i>Sladění – společný koordinovaný postup</i> .....	10
1.2 <i>Navazující jednání na trhu</i> .....	11
1.3 <i>Domněnka příčinné souvislosti</i> .....	12
1.4 <i>Paralelní jednání</i> .....	13
<b>2 Odpovědnost podniku za jednání ve vzájemné shodě</b> .....	<b>14</b>
2.1 <i>Princip nezávislého určování tržní politiky</i> .....	14
2.2 <i>Důkazní rovina jednání ve vzájemné shodě</i> .....	15
2.3 <i>Účast na jednání a povinnost veřejně se distancovat</i> .....	17
2.4 <i>Kdo mlčí, souhlasí</i> .....	19
2.5 <i>Korespondenční komunikace a jednání po dlouhou dobu</i> .....	20
<b>3 Veřejné distancování se</b> .....	<b>22</b>
3.1 <i>Conditio sine qua non</i> .....	22
3.2 <i>Účel</i> .....	22
3.3 <i>Objektivní kritérium</i> .....	23
3.4 <i>Kdy je pravý čas se distancovat</i> .....	24
3.5 <i>Jak se správně veřejně distancovat</i> .....	25
<b>Závěr</b> .....	<b>29</b>
<b>Summary – How to avoid concerted practice</b> .....	<b>31</b>
<b>Seznam použitých zdrojů</b> .....	<b>32</b>

## Úvod

Jednání ve vzájemné shodě (*concerted practice*) zastřešuje všechny typy koordinovaného jednání, kterými mezi sebou soutěžitelé<sup>2</sup> vylučují nebo odstraňují soutěžní riziko.<sup>3</sup> Vzhledem k obsahové nevyčerpatelnosti jednání ve vzájemné shodě, lze o tomto typu zakázaných dohod<sup>4</sup> mluvit i jako o zbytkové kategorii protisoutěžních jednání.<sup>5</sup>

Jde tedy o dvoustrannou a vícestrannou formu „... *koordinace mezi podniky, která ačkoliv se nevyvinula do formy dohody v úzkém slova smyslu, vědomě nahrazuje rizika plynoucí z hospodářské soutěže praktickou spoluprací.*“<sup>6</sup>

Mnoho odborníků na soutěžní právo<sup>7</sup> zdůrazňuje správnost vnímání této kartelové dohody jako samostatné skutkové podstaty, k čemu se i sám přikláním. Nesprávně tedy vnímám rozhodnutí přistupovat k tomuto zakázanému jednání jenom jako k „méně intenzivní“ dohodě v úzkém slova smyslu.<sup>8</sup>

Jednání ve vzájemné shodě tedy tvoří samotnou skutkovou podstatu, v níž strany využívají „jiné praktiky snižující nejistoty mezi stranami než ty, které jsou založeny na společné vůli.“<sup>9</sup>

Toto jednání může spočívat v koordinování postupů na trhu, sdílení strategických informací nebo ve zmírňování soutěžních tlaků konkurence. Prostor pro spáchání tohoto deliktu je opravdu rozsáhlý, na což musí pamatovat i soutěžitelé; hlavně ti, kteří nemají zájem tyto zakázané dohody uzavírat. Na co si je ale potřeba dávat pozor? Čemu je nezbytné se vyvarovat?

Jak mají jednotlivé podniky postupovat, aby se jednání ve vzájemné shodě nedopustily? Která jednání (nebo nejednání) již samy o sobě zakládají odpovědnost soutěžitelů? Jak se k této otázce staví SDEU ve své praxi a co je nutné prokázat pro zproštění odpovědnosti? Na tyto otázky se budu snažit poskytnout odpovědi.

---

<sup>2</sup> V této práci budu termín „soutěžitel“ a termín „podnik“ používat zaměnitelně.

<sup>3</sup> JONES, A., SUFRIN, B. *EU Competition Law. Text, Cases, and Materials*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press, 2011, s. 161.

<sup>4</sup> Budu-li v této práci používat termín „dohoda“, „kartelová dohoda“ nebo „zakázaná dohoda“ myslím tím *dohodu v širším slova smyslu*, a tedy i jednání ve vzájemné shodě.

<sup>5</sup> KINDL, J. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021, s. 151.

<sup>6</sup> Rozsudek ze dne 14. července 1972, Imperial Chemical Industries Ltd. v. Komise, C-48/69, EU:C:1972:70, bod 64; obdobně také rozsudek ze dne 4. června 2009, T-Mobile Netherlands a další, C-8/08, EU:C:2009:343, bod 51.

<sup>7</sup> KINDL, J. *Soutěžní právo*, cit v pozn. č. 5, s. 156-157; obdobně ODUDU, O. *The boundaries of EC Competition Law. The Scope of Article 81*. Oxford: Oxford University Press, 2006, s. 71 a násl; a PETR, M. *Vztah českého a unijního soutěžního práva*. V Praze: C.H. Beck, 2018, s. 107.

<sup>8</sup> Rozsudek ze dne 26. října 2000, Bayer v. Komise, T-41/96, EU:T:2000:242, bod 69.

<sup>9</sup> KINDL, *Soutěžní právo*, cit. v pozn. č. 5, s. 158.

Tato práce pojednává o jednání ve vzájemné shodě a jeho jednotlivých znacích. Cílem této práce – jak již název napovídá – je přiblížit čtenáři možnosti zbavení se odpovědnosti soutěžitelů za toto zakázané jednání. Důraz bude kladen hlavně na hmotněprávní možnost zbavení se odpovědnosti.

Obrana soutěžitele spočívající ve využití procesních nedostatků a přešlapů soutěžních úřadů, jako i *de minimis* nebo blokových výjimek je zajisté velice účinnou. V této práci se však – i s přihlédnutím k omezenému rozsahu – vědomě omezím pouze na hmotněprávní způsoby zbavení odpovědnosti s patřičným důrazem na termín „veřejného distancování se“.

Připouštím, ve zmíněné problematice v posledních letech nebyla vydána revoluční rozhodnutí. Dle mého názoru to ale není této práci na škodu, neboť to, v čem vidím její přidanou hodnotu pro akademickou obec, je její koncepční podchycení a náhled na danou problematiku, kterou přehledně a stručně zpracovává. Vzhledem k tomu, že tato zajímavá problematika nebyla v předcházejících pracích řešena, přináší důležité odpovědi týkající se soutěžního práva a ucelené zmapování problematiky veřejného distancování se.

Ke zpracování této problematiky mě vedl můj vážný zájem o evropské soutěžní právo, jemuž bych se chtěl věnovat i v budoucnu. Tato oblast evropského práva mě svým obsahem a dynamikou fascinuje a přivádí k mnoha otázkám – ekonomického i právního rázu – na které bych rád hledal odpovědi. Některými z nich jsou i ty zmíněné.

Při psaní této práce jsem využíval deskriptivní a analytickou vědeckou metodu.

Pro lepší systematickosti a přehlednosti je práce rozdělena do tří částí.

První část se obecně věnuje pojmu jednání ve vzájemné shodě a jeho základním znakům. Hned na začátku je potřeba definovat tento pojem očima SDEU a odlišit ho od paralelního jednání, aby tak bylo rozlišeno, jaké jednání je soutěžním právem zakázáno.

Druhá část se v úvodu věnuje stěžejnímu principu soutěžního práva jak jej interpretuje SDEU, důkazní rovinou jednání ve vzájemné shodě a nejčastějšími případy účasti podniků na tomto zakázaném jednání. Důraz je kladen zejména na skutečnosti, jež samy o sobě postačují pro založení odpovědnosti soutěžitele, aby tak bylo vyjasněno, k čemu mají soutěžitelé přistupovat obzvláště opatrně.



Třetí, poslední část, se věnuje samotnému termínu „veřejného distancování se“ jako klíčové možnosti, jak se mohou soutěžitelé zbavit odpovědnosti za jednání ve vzájemné shodě.

Při práci s prameny jsem vycházel z rozhodovací praxe SDEU, rozhodovací praxe českých soudů, stanovisek generálních advokátů, pramenů primárního a sekundárního práva EU, výzkumných článků a monografií pojednávajících o soutěžním právu, jak českých, tak zahraničních autorů. Všechny zdroje, ze kterých jsem čerpal, jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

# 1 Znaky zakládající jednání ve vzájemné shodě

Aby jednání soutěžitelů mohlo být kvalifikováno jako jednání ve vzájemné shodě, musí zde být společné očekávání soutěžitelů chovat se na trhu určitým způsobem (subjektivní prvek) a předcházející forma kontaktu mezi těmito soutěžiteli (objektivní prvek).<sup>10</sup>

Obecně tedy lze mluvit o třech základních znacích. Těmito znaky jsou:

- i) sladění mezi podniky;
- ii) navazující jednání na trhu; a
- iii) příčinná souvislost mezi prvními dvěma znaky.<sup>11</sup>

## 1.1 Sladění – společný koordinovaný postup

Pro prokázání jednání ve vzájemné shodě je tento znak klíčový; tvoří jeho samotnou podstatu.

Sladěním mezi podniky se rozumí vzájemné si sdělování informací, jejichž sdělení je způsobilé založit konkrétní očekávání podniků o následném jednání na trhu.<sup>12:13</sup>

Toto sdělení může být uskutečněno všemi možnými způsoby, ať už osobním setkáním, prostřednictvím korespondenční komunikace nebo na základě veřejných prohlášení (obsahujících výzvy k uzavření tajných dohod).<sup>14</sup>

Jaká je hranice mezi prostou obchodní schůzkou a sladěním podniků? To je předmětem *ad hoc* posouzení. Obecně je však nepravděpodobné, že veřejně dostupné informace nebo informace obsahující anonymizované a souhrnné údaje ohrožují soutěž.

Při posuzování škodlivosti informací je potřeba vycházet ze všeobecných zásad vyjádřených ve sdělení Komise.<sup>15</sup> Zejména se přihlíží k aktuálnosti údajů, tržnímu postavení soutěžitelů na trhu, míry individualizace informací, četnosti jejich výměny, způsobu výměny a podobně.

---

<sup>10</sup> Rozsudek KS v Brně ze dne 24. srpna 2006, sp. zn. 31 Ca 58/2005-105, s. 12-13.

<sup>11</sup> KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody: teorie a praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2009, s. 114.

<sup>12</sup> RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*. V Praze: C.H. Beck, 2009, s. 86.

<sup>13</sup> Stanovisko generálního advokáta Darmona ze dne 7. července 1992, Ahlström Osakeyhtiö a další v. Komise, C-89/85, EU:C:1992:293, body 169-175.

<sup>14</sup> Evropská komise (14. leden 2011). *Sdělení o pokynech k použitelnosti článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o horizontální spolupráci*. Úřední věstník Evropské unie 2011/C 11/01, bod 63.

<sup>15</sup> Ibid, body 55-110.

Co se týče rozsahu a kvality sdílených informací, platí, že i když soutěžitelé nesdílí rozsáhlé a komplexní informace, mohou se dopustit zakázaného jednání. Úplně postačí, aby byly informace způsobilé odstranit nebo omezit vzájemnou nejistotu mezi soutěžiteli na relevantním trhu, a to i ohledně fungování daného trhu.<sup>16</sup>

Tedy, aby se soutěžitelé dopustili jednání ve vzájemné shodě, nemusí mezi sebou sdílet komplexní plán (*working out of an actual plan*)<sup>17</sup> jejich budoucího chování na trhu.

## 1.2 Navazující jednání na trhu

Druhý znak – navazující jednání na trhu – jasně odlišuje jednání ve vzájemné shodě od dohod v úzkém slova smyslu,<sup>18</sup> jelikož za prvně uvedené mohou být podniky sankcionovány pouze tehdy, dojde-li k následnému jednání na trhu.<sup>19</sup> To ale neznamená, že podniky musejí na trhu jednat koluzně. Dle judikatury<sup>20</sup> postačuje, aby soutěžitelé zůstali na trhu aktivní (pokračovali ve své hospodářské činnosti).

Rád bych zdůraznil, že podmínkou navazujícího jednání na trhu není bezvýhradně narušení hospodářské soutěže, resp. nástup protisoutěžních účinků na trhu. V případě, že má sladění podniků protisoutěžní cíl,<sup>21;22</sup> je skutková podstata naplněna, i v případě, že nedošlo k narušení hospodářské soutěže.<sup>23</sup> Obrana podniku, spočívající ve skutečnosti, že ke zvýšení ceny nedošlo (a tím pádem nedošlo ani k narušení hospodářské soutěže), tak u soudu nebude úspěšná.

Zkoumání protisoutěžních účinků na hospodářskou soutěž pro prokázání jednání ve vzájemné shodě tak není vyžadované vždy a v některých případech může být shledáno i jako nadbytečné.<sup>24</sup>

---

<sup>16</sup> Rozsudek ze dne 28. května 1998, *Deere v. Komise*, C-7/95 P, EU:C:1998:256, bod 90; shodně i rozsudek ze dne 2. října 2003, *Thyssen Stahl v. Komise*, C-194/99 P, EU:C:2003:527, bod 81.

<sup>17</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 1, (*Suiker Unie*), bod 173.

<sup>18</sup> *JONES a SUFRIN*, cit. v pozn. č. 3, s. 161-163.

<sup>19</sup> Rozsudek ze dne 8. července 1999, *Hüls v. Komise*, C-199/92 P, EU:C:1999:358; rozsudek ze dne 8. července 1999, *Komise v. Anic Participazioni*, C-49/92 P, EU:C:1999:356; rozsudek ze dne 8. července 1999, *Montecatini v. Komise*, C-235/92 P, EU:C:1999:362; rozsudek KS v Brně cit. v pozn. č. 10; který byl potvrzen rozsudkem NSS ze dne 30. září 2008, sp. zn. 5 Afs 40/2007 – 204, CZ:NSS:2008:5.AFS.40.2007:204.

<sup>20</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 19, (*Hüls*), bod 162.

<sup>21</sup> Pro posouzení cílu sladění podniků je judikatura ohledně dohod v úzkém slova smyslu a rozhodnutí sdružení podniků použitelná i na jednání ve vzájemné shodě, viz rozsudek SD cit. v pozn. č. 6, (*T-Mobile Netherlands*), body 23-24.

<sup>22</sup> Při posuzování povahy dohody má být nahlíženo zejména „na její podmínky, právní a ekonomický kontext, v němž byla uzavřena, a chování stran ...“ (překlad autora), viz rozsudek ze dne 8. listopadu 1983, *IAZ v. Komise*, C-96/82, EU:C:1983:310, bod 25.

<sup>23</sup> Srov. např. rozsudek SD cit. v pozn. č. 19, (*Anic Participazioni*), bod 124.

<sup>24</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 6, (*T-Mobile Netherlands*), body 29-30.

### 1.3 Domněnka příčinné souvislosti

Při posuzování jednání soutěžitelů na trhu je dle mého názoru důležité uvědomit si jejich snahu zvítězit v soutěži o zákazníka za každou cenu. Je proto důvodné předpokládat, že v hospodářské soutěži jednotliví soutěžitelé jednají dle svého nejlepšího vědomí, a tedy využívají všechny informace, které jim jsou dostupné.

Z této myšlenky vycházel i SD ve věci *Hüls*, kde dovedl domněnku příčinné souvislosti.<sup>25</sup> Neexistuje-li tedy důvod opaku, soutěžitelé, jež zůstávají po výměně informací na trhu aktivní, zohledňují při svém dalším působení (přímo či nepřímo)<sup>26</sup> informace, které si vyměnili se svými konkurenty. Tento závěr je o to přísnější, jestliže výměna informací (sladění) probíhala pravidelně po dlouhou dobu.<sup>27</sup>

Z daného závěru o příčinné souvislosti se naskytuje otázka, zda tuto příčinnou souvislost můžeme dovést i z jediného prokázaného setkání. Právě tuto otázku řešil SD ve věci *T-Mobile Netherlands*.<sup>28</sup> Ve zmíněném případě se pět mobilních operátorů na jediném setkání dohodlo na snížení provize smluvních prodejců. Při jejich odvolání vnitrostátní soud položil předběžnou otázku ohledně příčinné souvislosti mezi jednáním na trhu a touto jednou schůzkou. SD zde dovedl, že vnitrostátní soud je bezvýhradně povinen domněnku příčinné souvislosti použít i v případě jedině prokázané schůzky, na které došlo k výměně protisoutěžních informací.<sup>29</sup>

Pro použití domněnky je relevantní záměr schůzky. A tedy, jakým způsobem se soutěžitelé rozhodli soutěž ovlivnit, neboť k jednorázovému narušení soutěže může dojít i na základě jedné schůzky (viz zmíněný případ). Četnost schůzek tak sehrává přítěžující okolnost při zbavení odpovědnosti, avšak jejich menší četnost není dostatečným důkazem pro neuzítí domněnky.<sup>30</sup>

Je tedy důležité brát v potaz i hrozbu jediné schůzky. Ta v případě absence důkazů prokazujících opak může sama zakládat odpovědnost za jednání ve vzájemné shodě.

---

<sup>25</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 19, (*Hüls*).

<sup>26</sup> Rozsudek ze dne 24. října 1991, *Rhône-Poulenc v. Komise*, T-1/89, EU:T:1991:56, bod 123: [společnost] „při určování politiky, kterou hodlala na trhu uplatňovat, nemohla přímo či nepřímo nezohlednit informace získané v průběhu těchto jednání.“ (překlad autora).

<sup>27</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 19, (*Hüls*), bod 162.

<sup>28</sup> Rozsudek SD cit v pozn. č. 6, (*T-Mobile Netherlands*).

<sup>29</sup> *Ibid*, bod 53.

<sup>30</sup> Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott ze dne 4. června 2009, *T-Mobile Netherlands a další*, C-8/08, EU:C:2009:110, body 104-106.

## 1.4 Paralelní jednání

Paralelní jednání, tzv. *tacitní koluze*,<sup>31</sup> je takové jednání podniku, které na jedné straně může mít na trhu shodný účinek jako jednání ve vzájemné shodě, ale nepředcházelo mu sladění podniků (reciproční jednání), jež je klíčovým znakem druhého zmíněného.<sup>32</sup>

Paralelní jednání se tedy od jednání ve vzájemné shodě odlišuje tím, že se jedná o jednostranné jednání, vycházející z pouhého monitorování trhu.

Případům, kdy často dochází k tomuto typu jednání se věnoval i generální advokát Darmon ve svém stanovisku.<sup>33</sup> Primárně k němu dochází na dostatečně transparentních trzích, jež jsou silně oligopolně koncentrovány. Cena konkurenta tedy přímo ovlivňuje nabízenou cenu ostatních konkurentů (příklad s benzinovými stanicemi)<sup>34</sup>. Dalším častým případem je tzv. *price leadership*, kde dochází k navázání ostatních konkurentů na nabízenou cenu lídra, která do značné míry odráží aktuální situaci na trhu.

Rád bych zmínil, že jednání ve vzájemné shodě je možné dovodit i v případě, kdy konkrétní reciproční komunikace nebyla zjištěna. V praxi však k tomuto případu dochází jen minimálně. Jedná se o případy, kdy neexistuje jiné racionální vysvětlení pro danou situaci na relevantním trhu, než fakt, že došlo ke přímému nebo zprostředkovanému kontaktu mezi podniky, což vedlo ke snížení vzájemného soutěžního rizika.<sup>35</sup>

---

<sup>31</sup> KINDL, *Soutěžní právo*, cit. v pozn. č. 5, s. 161.

<sup>32</sup> JONES a SUFRIN, cit. v pozn. č. 3, s. 161.

<sup>33</sup> Stanovisko generálního advokáta Darmona, cit. v pozn. č. 13, (Ahlström Osakeyhtiö), bod 177.

<sup>34</sup> KINDL, *Soutěžní právo*, cit. v pozn. č. 5, s. 161.

<sup>35</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 19, (Hüls), bod 71.

## 2 Odpovědnost podniku za jednání ve vzájemné shodě

V této kapitole rozvedu princip nezávislého jednání podniků na trhu, důkazní rovinu jednání ve vzájemné shodě a konkrétní okolnosti, jež dle judikatury zakládají odpovědnost podniku za jednání ve vzájemné shodě.

### 2.1 Princip nezávislého určování tržní politiky

Za účelem zajištění funkční hospodářské soutěže klade soutěžní právo na podniky řadu povinností. Jednou z těchto povinností je právě povinnost nezávislého rozhodování hospodářských jednotek při vytváření jejich tržní politiky (*common market policy*). Tento závěr prvně zazněl v kauze *Suiker Unie* a byl zdůrazněn v řadě dalších rozhodnutí<sup>36</sup>: „... pokud jde o výměnu informací mezi soutěžiteli, je třeba připomenout, že kritéria koordinace a spolupráce zakládající jednání ve vzájemné shodě je třeba chápat ve světle koncepce ... podle které každý hospodářský subjekt musí autonomním způsobem určovat politiku, kterou hodlá uplatňovat na společném trhu ...“<sup>37</sup>

SD v dalším bodě dodává, že: „Ačkoliv tento požadavek autonomie nevyklučuje právo hospodářských subjektů na rozumné přizpůsobení se existujícímu nebo očekávanému chování jejich soutěžitelů, striktně brání všem přímým nebo nepřímým kontaktům mezi těmito subjekty, jejichž cílem nebo výsledkem je ovlivnění tržního chování ...“<sup>38</sup>

Jednotlivé podniky tak v souladu se soutěžním právem působí na trhu samostatně a jejich budoucí kroky na trhu v zájmu soutěže s ostatními podniky nijak nekonzultují a nedeklarují. Sice mají právo se přizpůsobovat jednání ostatních prostřednictvím monitorování trhu, ale na druhé straně si musí být vědomy povinnosti striktně se vyvarovat jakékoliv formě sdílení informací s ostatními soutěžiteli ohledně aktuálních nebo potencionálních kroků na trhu.

Aby se tak jednání ve vzájemné shodě soutěžitelé nedopustili, musí je brát v potaz při každém obchodním i mimo-obchodním setkání s ostatními soutěžiteli.

---

<sup>36</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 6, (*T-Mobile Netherlands*), bod 32; obdobně rozsudek ze dne 14. července 1981, *Züchner v. Bayerische Vereinsbank*, C-172/80, EU:C:1981:178, bod 13; rozsudek ze dne 31. března 1993, *Ahlström Osakeyhtiö a další v. Komise*, C-89/85, EU:C:1993:120, bod 63; a rozsudek SD cit. v pozn. č. 16, (*Deere*), bod 86.

<sup>37</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 1, (*Suiker Unie*), bod 173.

<sup>38</sup> *Ibid*, bod 174.

Je přitom lhostejné, zda výměnou informací nebo účastí na setkání soutěžitel narušení hospodářské soutěže zamýšlel či nikoliv,<sup>39</sup> nebo se ho účastnil jenom náhodně bez předcházejícího protisoutěžního úmyslu.

Vzájemná setkání se však, i navzdory vyhýbání, v konkrétních situacích vyloučit nedají. Například při oborových setkáních daného odvětví nebo různých veřejných akcích. Je proto potřeba, pokud už se soutěžitelé setkání účastní, aby dobře věděli, jak v konkrétní situaci jednat, anebo spíše nejednat.

## 2.2 Důkazní rovina jednání ve vzájemné shodě

Za účelem prokázání jednání ve vzájemné shodě musí Komise, nebo potažmo soutěžní úřad, unést důkazní břemeno.<sup>40</sup> Obecně platí, že kdo danou skutečnost tvrdí, ten jí musí i řádně prokázat.

K tomuto cíli Komise využívá řadu vyšetřovacích pravomocí, ku příkladu žádost o informace (prostou žádost nebo žádost na základě rozhodnutí), pravomoc dotazování a – nejvýznamnější – šetření v obchodních prostorách (nebo neobchodních prostorách, která není příliš využívána)<sup>41</sup>.<sup>42</sup> Prostřednictvím těchto pravomocí se Komise více dozvídá o vzájemném vztahu mezi soutěžiteli, možném koluzním jednání a získává přímé a nepřímé důkazy.

Stává se, že soutěžní úřady se nejprve dozví o protisoutěžním účinku na trhu, například v podobě současného mnohostranného zvýšení cen mezi konkurenty, a až následně začne tato zvýšení prošetřovat. Musí přitom získat řadu důkazů ohledně reciproční komunikace<sup>43</sup> mezi soutěžiteli, jako klíčového znaku jednání ve vzájemné shodě.

V případě, že Komise tuto reciproční komunikaci prokáže, dochází k přenesení důkazního břemene na soutěžitele.<sup>44</sup> Ten pak musí sám prokázat, že se zakázaného jednání neúčastnil, a tím pádem politika, kterou na trhu implementoval, byla jeho nezávislým rozhodnutím. Soutěžitel má právo se k jednotlivým důkazům prokazujícím jeho odpovědnost vyjádřit a poskytnout tak Komisi svůj úhel pohledu. Toto jeho právo mu musí být umožněno v každém řízení, a to i v tom před Komisí.<sup>45</sup> Svou neodpovědnost prokáže zejména prokázáním

---

<sup>39</sup> Nařízení Rady č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy, čl. 23 odst. 2 písm. a).

<sup>40</sup> Ibid, čl. 2.

<sup>41</sup> Je oprávněné se domnívat, že v budoucnu budou přibývat i šetření v neobchodních prostorách vzhledem na čím dále tím více využívaný *home-office*.

<sup>42</sup> Nařízení Rady cit. v pozn. č. 39, čl. 18-21.

<sup>43</sup> Stanovisko generálního advokáta Darmona, cit. v pozn. č. 13, (Ahlström Osakeyhtiö), bod 170.

<sup>44</sup> Rozsudek ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, EU:C:2004:6, bod 81.

<sup>45</sup> Rozsudek ze dne 7. června 1983, Musique Diffusion française v. Komise, C-100/80, EU:C:1983:158, bod 10;

skutečnosti, že se od zakázaného jednání veřejně distancoval, jak bude v této kapitole rozvedeno níže.

Prokázání samotné komunikace je však pro Komisi velice náročné, neboť daná setkání mezi podniky jsou utajovaná, stejně tak jako všechny vyměňované informace. Samotná dokumentace je tak omezena na minimum. V případě, že se Komise k nějakým dokumentům dostane, mají jenom útržkovitou podobu a je zde tedy potřebné jejich souvislosti dovodit dále prostřednictvím dedukce.<sup>46</sup>

K samotnému závěru, že se daný podnik protisoutěžního jednání účastnil, může Komise dojít pomocí řady nepřímých důkazů, které při absenci jiného vysvětlení mohou představovat silný důkaz v prospěch závěru, že se soutěžitel zakázaného jednání účastnil.<sup>47</sup> Je zde na místě zdůraznit, že splet' nepřímých důkazů musí být dostatečně přesná a navzájem související,<sup>48</sup> aby tak nevznikly pochybnosti o protiprávním jednání podniků.<sup>49</sup>

Existují-li pochybnosti ohledně účasti na protiprávním jednání, s přihlédnutím k zásadě presumpce nevinny, soud musí soutěžitele zprostit odpovědnosti. Důkazy, které tedy nedostatečně prokazují, že se podnik jednání ve vzájemné shodě účastnil, nemohou vést k přenesení důkazního břemene. Komise tak své důkazní břemeno neunesla, což musí být přičteno v prospěch podniku.<sup>50</sup>

Ohledně samotné kvality jednotlivých nepřímých důkazů je judikatura dosti jednoznačná. Jednotlivé nepřímé důkazy, které Komise předloží nemusí samy o sobě prokázat všechny znaky jednání ve vzájemné shodě. Pro prokázání odpovědnosti podniku stačí, aby tyto nepřímé důkazy – posuzovány jako celek – prokázaly jednotlivé znaky skutkové podstaty jednání ve vzájemné shodě.<sup>51</sup>

To obdobně platí i při prokazování doby, po kterou zakázaná dohoda probíhala.<sup>52</sup> Doba trvání protiprávního jednání tvoří základní znak skutkové podstaty jednání ve vzájemné shodě

---

obdobně i rozsudek ze dne 6. dubna 1995, BPB Industries a British Gypsum v. Komise, C-310/93 P, EU:C:1995:101, bod 21; a rozsudek ze dne 9. listopadu 1983, Michelin v. Komise, C-322/81, EU:C:1983:313, bod 7.

<sup>46</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 44, (Aalborg Portland), bod 56.

<sup>47</sup> Ibid, bod 57.

<sup>48</sup> Rozsudek ze dne 25. října 2005, Groupe Danone v. Komise, T-38/02, EU:T:2005:367, bod 217.

<sup>49</sup> Rozsudek ze dne 28. března 1984, CRAM v. Komise, C-29/83, EU:C:1984:130, bod 20.

<sup>50</sup> Rozsudek Tribunálu cit. v pozn. č. 48, (Groupe Danone), bod 215.

<sup>51</sup> Rozsudek ze dne 24. března 2011, Comap v. Komise, T-377/06, EU:T:2011:108, bod 57; shodně rozsudek Tribunálu cit. v pozn. č. 48, (Groupe Danone), bod. 218.

<sup>52</sup> Rozsudek ze dne 21. září 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, C-105/04 P, EU:C:2006:592, body 94-95; ve spojitosti se stanoviskem generální advokátky Juliane Kokott ze dne 8. prosince 2005, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op



a musí být tedy náležitě soutěžním úřadem prokázána.<sup>53</sup> Skutečnost, že dané jednání probíhalo po určitou dobu může být klíčová v situacích, kdy soutěžitelé přiznávají svou účast jenom po konkrétní dobu, která je kratší než ve skutečnosti, aby si tak snížili výši sankce.

Komise ale není povinna prokázat přesnou dobu trvání jednání ve vzájemné shodě. Pro prokázání odpovědnosti podniku v případě nepřítomnosti důkazů, jež by přímo prokazovaly dobu trvání protiprávního jednání, jí stačí provést důkazy, jež nepřímo prokazují, že jednání ve vzájemné shodě probíhalo nepřetržitě mezi dvěma konkrétními daty.<sup>54</sup>

Důležitým důkazem může být také svědectví podniku účastnícího se zakázané dohody v rovině programu shovívavosti (*leniency programme*). Ten dokáže v mnoha případech ozřejmit zakázanou dohodu pomocí zveřejnění klíčových důkazů, například konkrétních dokumentů, zápisků z daného setkání, e-mailové komunikace a podobně, čímž se celý průběh dokazování urychlí.

Je potřeba ale zmínit, že samotné přiznání se bez současného předložení ostatních důkazů, jež by tuto účast potvrdovaly, v případě, kdy vícero soutěžitelů danou účast rozporuje, nemůže být považováno za dostatečný důkaz prokazující účast ostatních podniků na zakázaném jednání.<sup>55</sup> K samotnému přiznání musí být tedy předloženy i ostatní důkazy.

### **2.3 Účast na jednání a povinnost veřejně se distancovat**

Dle ustálené judikatury<sup>56</sup> k prokázání jednání ve vzájemné shodě soutěžnímu úřadu stačí dokázat skutečnost, že se soutěžitel účastnil schůzky s protisoutěžním cílem, aniž by se na ní veřejně distancoval.

Tuto problematiku Soudní dvůr řešil ve věci *Hüls*, kde se v odvolání zaobíral pravidelnými a početnými setkáními mezi roky 1977 až 1983, jež měly protisoutěžní cíl ovlivnit evropský trh s plasty, a to prostřednictvím určování cen a výrobních kvót.<sup>57</sup> Jedním z odvolacích důvodů bylo namítnutí skutečnosti, že Komise dostatečně neprokázala účast společnosti na zakázaném jednání. SD prvoinstanční rozhodnutí potvrdil s odůvodněním, že jelikož Komise již prokázala účast soutěžitele na pravidelných setkáních, bylo dále na

---

Elektrotechnisch Gebied v. Komise, C-105/04 P, EU:C:2005:751, bod 38.

<sup>53</sup> Rozsudek ze dne 16. listopadu, 2006, *Peróxidos Orgánicos v. Komise*, T-120/04, EU:T:2006:350, bod 51.

<sup>54</sup> Rozsudek ze dne 7. července 1994, *Dunlop Slazenger v. Komise*, T-43/92, EU:T:1994:79, bod 79.

<sup>55</sup> Rozsudek ze dne 8. července 2004, *JFE Engineering v. Komise*, T-67/00, EU:T:2004:221, bod 219.

<sup>56</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 19, (*Hüls*), bod 155; obdobně rozsudek SD cit. v pozn. č. 44, (*Aalborg Portland*), bod 81; a rozsudek ze dne 28. června 2005, *Dansk Rørindustri a další v. Komise*, C-189/02 P, EU:C:2005:408, bod 142.

<sup>57</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 19, (*Hüls*) bod 16.

soutěžiteli, aby předložil důkazy dosvědčující, že jeho účast na setkáních neměla protisoutěžní úmysl. To prokáže tím, že svým konkurentům dal jasně najevo, že se setkání účastní v jiném duchu než oni (pravidlo veřejného distancování se).<sup>58</sup> V případě, že soutěžitel tyto důkazy nepředloží, jeho přítomnost na setkání zakládá jeho účast na jednání ve vzájemné shodě, a tedy jeho odpovědnost za toto jednání. Tak tomu bylo i v případě výše zmíněné společnosti.

Prokáže-li tedy Komise účast na setkání s protisoutěžním cílem, je na podniku, aby prokázal, že se vůči danému jednání veřejně distancoval, neboť zde dochází k přenesení důkazního břemene.

Tato povinnost však nedopadá jenom na podniky, které mezi sebou přímo soutěží. Povinny veřejně se distancovat jsou i společnosti, které jsou nepřímými konkurenty (běžně se jedná o vertikální dohody) a které se soutěže vůbec neúčastní. A to i za okolnosti, kdy daný podnik z dohody nemá sebemenší osobní prospěch na trhu.

Může se jednat například o tzv. *hub-and-spoke* kartely. V těchto kartelech mezi sebou konkurenti přímo nemluví, ale využívají jinou osobu k tlumočení jejich protisoutěžních záměrů. Příklad: Společnost A a společnost C jsou přímými konkurenty. Společnost A své tržní záměry sdílí se společností B a ta je dále tlumočí společnosti C. Společnost C se pak obrací na B a celý proces se opakuje. Jedním z těchto druhů kartelu byl i případ švýcarské poradenské společnosti *AC-Treuhand*.<sup>59</sup>

V konkrétní věci *AC-Treuhand* organizovala řadu schůzek, na kterých docházelo k uzavírání zakázaných dohod ohledně trhu s cínovými stabilizátory. Soud zde shrnul, že z dikce čl. 101 SFEU nic nenapovídá závěru, že by se kartelových dohod nemohl dopustit i podnik, jež na daném trhu nesoutěží, jestliže „*dotyčný podnik svým jednáním zamýšlel přispět ke společným cílům sledovaným všemi účastníky a věděl o faktickém plánovaném nebo uplatňovaném jednání jiných podniků při sledování týchž cílů nebo je mohl důvodně předvídat a byl připraven podstoupit z toho plynoucí riziko*“.<sup>60</sup> SD rozhodl, že daná společnost podstatně přispěla k celkovému cíli zakázaných dohod a ohrozila tak hospodářskou soutěž na společném trhu.<sup>61</sup> Povinnost veřejně se distancovat tak může dopadat i na společnosti, které se dané soutěže neúčastní za předpokladu, že se účastní osobního setkání.

---

<sup>58</sup> Ibid, bod 155.

<sup>59</sup> Rozsudek ze dne 22. října 2015, *AC-Treuhand v. Komise*, C-194/14 P, EU:C:2015:717.

<sup>60</sup> Ibid, bod 30.

<sup>61</sup> Ibid, body 37-39.

## 2.4 Kdo mlčí, souhlasí

Výše bylo zmíněno, že aktivní účast podniku na osobním setkání bez veřejného distancování zakládá jeho odpovědnost. K jinému závěru však nedocházíme ani v případě, že se podnik setkání účastní jenom mlčky.

Samotnou účastí soutěžitele bez sdílení jeho soutěžních záměrů, informací<sup>62</sup> nebo bez projevení souhlasu dochází k odstraňování míry nejistoty mezi soutěžiteli. Dle judikatury tímto soutěžitel i) tacitně schvaluje zakázané jednání; ii) utvrzuje tak účastníky v domněnku, že s obsahem setkání souhlasí a že se jím bude řídit; a iii) bez veřejného distancování se nebo jeho nahlášení soutěžnímu úřadu efektivně podporuje pokračování a neodhalení jednání ve vzájemné shodě.<sup>63</sup> Větší nebo menší míra aktivity soutěžitelů na setkání je relevantní, ale jenom pro stanovení tvrdosti a rozsahu sankce. Pro samotnou odpovědnost tak nepředstavuje relevantní kritérium.<sup>64</sup>

V případě absence veřejného distancování se je pro posouzení soutěžitelovy odpovědnosti irelevantní, že má soutěžitel pouze zanedbatelný podíl na trhu nebo že dle dané dohody nejedná.<sup>65</sup>

Bez významu je také skutečnost, že pouze jeden ze soutěžitelů na setkání sdílel informace, neboť již toto sdílení odstraňuje vzájemnou nejistotu na trhu.<sup>66</sup>

Soutěžitel může být odpovědný i za jednání ostatních soutěžitelů během jeho účasti na zakázané dohodě, věděl-li nebo musel-li vědět o protiprávním jednání ostatních. Obrana spočívající ve skutečnosti, že soutěžitel nejednal ve všech ohledech dohodnutého jednání ho nezbavuje odpovědnosti za to, že svou částí přispěl ke společně sledovanému protisoutěžnímu cíli.<sup>67</sup> A to ani v případě, kdy k samotnému koluznímu postupu na trhu soutěžitel ani sám nedospěl,<sup>68</sup> neboť podnik může pořád využívat zakázanou dohodu ve svůj prospěch.<sup>69</sup>

---

<sup>62</sup> Rozsudek ze dne 8. července 1999, Hercules Chemicals v. Komise, C-51/92 P, EU:C:1999:357, bod 88 a 95; obdobně i rozsudek ze dne 12. července 2001, Tate & Lyle a další v. Komise, T-202/98, EU:T:2001:185, bod 58.

<sup>63</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 44, (Aalborg Portland), bod 84; obdobně také rozsudek SD cit. v pozn. č. 56, (Dansk Rørindustri), body 142-143; shodně i rozsudek ze dne 20. března 2002, HFB a další v. Komise, T-9/99, EU:T:2002:70, bod 223.

<sup>64</sup> Rozsudek ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, C-238/99 P, EU:C:2002:582, bod 510.

<sup>65</sup> Rozsudek ze dne 16. listopadu 2000, Sarrió v. Komise, C-291/98 P, EU:C:2000:631, bod 50.

<sup>66</sup> Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott, cit. v pozn. č. 30, (T-Mobile Netherlands), bod 54.

<sup>67</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 19, (Anic Participazioni), body 87-88.

<sup>68</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 64, (Limburgse Vinyl Maatschappij), body 508-510.

<sup>69</sup> Rozsudek ze dne 14. prosince 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich v. Komise, T-259/02, EU:T:2006:396, body 490-491; v daném rozsudku se Tribunál věnuje okolnostem polehčujících okolností při ukládání sankcí.

Koncem této podkapitoly bych rád shrnul, že postavení podniku, který se zakázaného jednání neúčastnil a podniku, který se zakázaného jednání sice účastnil, ale podle něj nejednal, není stejné, neboť druhý uvedený využívá přímo či nepřímo protisoutěžní informace, jež využívá při jednání na trhu;<sup>70</sup> svou účastí dále podporuje ostatní soutěžitelé, aby pokračovali v jednání, jež je pro hospodářskou soutěž škodlivé; a svým nekonáním účinně zabraňuje odhalení zakázaného jednání.

## 2.5 Korespondenční komunikace a jednání po dlouhou dobu

Kromě prokázání jednání ve vzájemné shodě na základě účasti na setkání se můžeme setkat i s případy, kdy povinnost veřejného distancování se, není nezbytnou pro zbavení odpovědnosti soutěžitele.

Těmito případy jsou:

- i) korespondenční komunikace; a
- ii) jednání po dlouhou dobu.

Judikatura SDEU již vícekrát uvedla, že veřejné distancování se je za předpokladu, že se podnik setkání účastnil jediným způsobem, jak lze prokázat jeho neodpovědnost. Tento přístup však SDEU zastává výhradně při účasti na osobním setkání. Jedná-li se o korespondenční komunikaci, je jeho postoj odlišný.

V případě, že je podniku elektronicky (nebo jiným obdobným způsobem) zasláná zpráva obsahující budoucí postup na trhu ze strany jiného konkurenta a adresát vědomost této správy dostatečně namítá, presumpce nevinu brání tomu, aby se adresát dopustil zakázaného jednání jenom na základě tohoto zaslání.<sup>71</sup> Adresát může namítat, že se s obsahem neseznámil, alternativně se seznámil, ale až když bylo pozdě, nebo jeho sdělení nerozuměl a dále ho ignoroval (e-mail v cizím jazyce).

K prokázání opačného závěru musí tedy existovat i jiné objektivní skutečnosti, jež tuto vědomost potvrzují, např. návazné jednání na trhu, informace z počítače prokazující otevření e-mailu, interní konzultace této zprávy a podobně. Prokáže-li tedy soutěžní úřad, že se adresát s obsahem seznámil, lze se domnívat, že od tohoto momentu adresát jednal ve vzájemné shodě.

---

<sup>70</sup> Rozsudek ze dne 8. prosince 2011, KME Germany a další v. Komise, C-389/10 P, EU:C:2011:816, bod 95.

<sup>71</sup> Rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Eturas a další, C-74/14, EU:C:2016:42, bod 39.

Je pak na straně podniku, aby prokázal, že se zakázané dohody neúčastnil. Zde je však jedna markantní odlišnost od osobní účasti na schůzce. Podnik může svou neúčast na zakázané dohodě prokázat i jinými způsoby, jež dosvědčují, že se jednání ve vzájemné shodě neúčastnil. Veřejné distancování se tak v tomto případě není jedinou cestou, jak lze prokázat svou neúčast na jednání ve vzájemné shodě.<sup>72</sup>

Výše zmíněný příklad je však potřeba odlišit od situace, kdy sdílení informací soutěžitel požadoval. Dle mého názoru by se v takovém případě jednalo o jednání ve vzájemné shodě od okamžiku doručení informace, neboť by byla naplněna podmínka reciproční komunikace.<sup>73</sup>

Pokud se jedná o pokračující účast na protiprávním jednání trvajícím více let, je závěr SDEU v otázce nepostradatelnosti veřejného distancování stejný.<sup>74</sup> Neexistence veřejného distancování se tedy není směrodatným kritériem, kterým by se měl soutěžní úřad řídit při posuzování odpovědnosti podniku na zakázané dohodě.<sup>75</sup> To, že se podnik od pokračování na jednání ve vzájemné shodě nedistancoval, je pouze jedním z důkazů, který má být Komisí zohledněn při posuzování, zda se podnik nadále tohoto jednání účastní, nebo svou účast přerušil. To má význam zejména při posouzení, za jaké jednání, resp. za porušení v jakém časovém rozsahu, bude podnik sankciován.

Nicméně skutečnost, že se daný podnik veřejně distancoval představuje významnou skutečnost pro prokázání soutěžitelovy neodpovědnosti a Komise jej tedy bude zohledňovat.<sup>76</sup>

---

<sup>72</sup> Ibid, bod 50 odst. 1 poslední věta.

<sup>73</sup> Rozsudek ze dne 15. března 2000, *Cimenteries CBR v. Komise*, T-25/95, EU:T:2000:77, bod 1849; Stanovisko generálního advokáta Darmona cit. v pozn. č. 13, (*Ahlström Osakeyhtiö*), body 170-175.

<sup>74</sup> Rozsudek ze dne 17. září 2015, *Total Marketing Services v. Komise*, C-634/13 P, EU:C:2015:614, body 23-24.

<sup>75</sup> Rozsudek ze dne 6. prosince 2012, *Komise v. Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 75: závěr, že se společnost nadále účastnila jednání ve vzájemné shodě není založen jenom na absenci veřejného distancování se, ale i na důkazech, jež prokazují její aktivní účast.

<sup>76</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 74, (*Total Marketing Services*), bod 28.

### 3 Veřejné distancování se

V následující kapitole se budu termínu „veřejného distancování se“ jako způsobu zproštění odpovědnosti věnovat podrobněji, abych tak přiblížil jeho podstatu, účel a nezbytnou kvalitu.

#### 3.1 *Conditio sine qua non*

Jak jsem již výše uvedl, za podmínky, že soutěžní úřad prokáže účast podniku na osobním setkání je tento podnik povinen prokázat, že se od zakázaného jednání veřejně distancoval. V opačném případě se tak bude presumovat účast podniku na jednání ve vzájemné shodě. Jedná se tedy o podmínku, bez které (*sine qua non*) podnik účastníci se schůzky nemůže prokázat svou neúčast na zakázaném jednání.

Výjimečně se však lze setkat i s případy, ve kterých se podnik setkání účastnil, a i přes absenci veřejného distancování se nebyl nakonec shledán odpovědným. Pro tento závěr však musí mluvit přesvědčivé okolnosti, jež opravňují závěr, že by bylo nespravedlivé podniku vytýkat nepřítomnost veřejného nedistancování se.

Stalo se tak například ve věci *Sarrió* v případě společnosti *Prat Carton*.<sup>77</sup> Soud došel k závěru, že nebylo spravedlivé společnosti vytýkat absenci veřejného distancování se s přihlédnutím k následujícím okolnostem: i) společnost se z celkového počtu schůzek účastnila jenom zanedbatelného počtu z nich, a tím pádem je možné, že jí nebyl znám jejich protisoutěžní cíl; ii) chyběly důkazy, jež by dosvědčovaly koluzní jednání společnosti na trhu; a iii) je možné, že společnost nabyla dojem, že se diskuse netýká její individuální situace.<sup>78</sup>

Takovýto závěr soudu je však opravdu výjimečný. Připomínám, že následné jednání na trhu<sup>79</sup> ani subjektivní postoj podniku (není-li projeven veřejně) nejsou v případě jednání ve vzájemné shodě směřodaté. Obecně tak platí, že pro zproštění odpovědnosti, bude muset soutěžitel prokázat, že se od zakázaného jednání veřejně distancoval.

#### 3.2 Účel

Účel veřejného distancování se spočívá v udržení takové míry soutěživosti a nejistoty mezi soutěžiteli, v jaké byly před samotným setkáním. S přihlédnutím k tomuto účelu a principu

---

<sup>77</sup> Rozsudek Tribunálu cit. v pozn. č. 65, (*Sarrió*).

<sup>78</sup> *Ibid*, bod 211.

<sup>79</sup> Ve smyslu jednání dle vyměněných informací, resp. implementování společného postupu na trhu; viz rozsudek ze dne 16. června 2011, *Bavaria v. Komise*, T-235/07, EU:T:2011:283, body 179-181.

nezávislosti<sup>80</sup> musí být posuzováno i distancování se soutěžitelů. Není proto divu, že SDEU interpretuje tento způsob zproštění odpovědnosti velice restriktivně.<sup>81</sup>

Veřejným distancováním se tak soutěžitel dává najevo ostatním účastníkům jeho záměr na zakázané jednání neparticipovat, resp. neuplatňovat na trhu společný postup nebo nedostávat informace, jež by mezi nimi odstraňovaly vzájemnou nejistotu. Podniky jsou si pak vědomy, že budoucí společný postup není možný a vzhledem k možnému riziku prozrazení tak od protiprávního jednání upustí.

Je zde potřeba si uvědomit, že zakázaná dohoda je uzavírána mezi vícero účastníky, a tedy jistota v budoucím jednání na trhu existuje taktéž mezi vícero účastníky. Jde tedy o společné očekávání. Nejedná se jenom o jistotu v očích konkrétního podniku.

Veřejné distancování se proto musí být interpretováno a vykonáno tak, aby odstranilo toto společné očekávání poměrně k postavení samotného podniku.<sup>82</sup> Obecně tedy docházím k závěru, že distancování má být směřováno vůči všem účastníkům setkání, nepostačuje-li dle okolností daného případu distancovat se jenom vůči jednomu z nich.

Za určitých okolností by však bylo možné dojít také k závěru, že se podnik distancoval vůči konkrétním soutěžitelům za účelem jejich vyloučení ze společného postupu, aby tak koluzně jednal jen s některými konkurenty. Je proto vhodné, aby se podnik distancoval vůči všem účastníkům setkání, kteří jsou mu známí.

### **3.3 Objektívni kritérium**

Účelem veřejného distancování se je tedy odstranit vzájemnou jistotu nebo míru předvídatelnosti mezi soutěžiteli. Za tímto účelem musí soutěžitel zohledňovat skutečnost, jak se veřejné distancování objektivně jeví ostatním účastníkům.<sup>83;84</sup>

Nelze se tedy spokojit s takovým veřejným distancováním, jemuž účastníci jasně neporozuměli, i když subjektivní postoj soutěžitele dohody se neúčastnit a podle ní nepostupovat je jednoznačně prokázán.

---

<sup>80</sup> Viz podkapitola 2.1 této práce.

<sup>81</sup> Rozsudek ze dne 5. prosince 2006, *Westfalen Gassen Nederland v. Komise*, T-303/02, EU:T:2006:374, bod 138; a rozsudek ze dne 11. prosince 2003, *Adriatica di Navigazione v. Komise*, T-61/99, EU:T:2003:335, bod 135.

<sup>82</sup> Respektive podnik musí odstranit takovou míru jistoty, kterou sám přispěl nebo kterou přispět mohl.

<sup>83</sup> Rozsudek ze dne 19. března 2009, *Archer Daniels Midland v. Komise*, C-510/06 P, EU:C:2009:166, bod 120.

<sup>84</sup> Obdobně rozsudek SD cit. v pozn. č. 74, (*Total Marketing Services*), bod 18: „*rozhodujícím kritériem pro posouzení v tomto smyslu je pochopení záměru uvedeného podniku ze strany ostatních účastníků kartelové dohody.*“

Na vnitřní komunikaci v rámci podniku, jež zahrnuje předcházející setkání a společný postup odmítá, je určitě potřeba nahlížet pozitivně. Avšak bude na ni hleděno pouze jako na subjektivní postoj k dané dohodě, jež je v případě posuzování odpovědnosti bez právního významu není-li tento postoj projevem navenek.<sup>85</sup>

Na druhé straně je potřebné uvést, že veřejné distancování se nelze vnímat úplně izolovaně od subjektivního postoje. V případě, kdy by se ostatním účastníkům kartelové dohody jevílo, že daný podnik od kartelové dohody odstoupil, ale sám podnik odstoupit nechtěl, nelze to vnímat jako veřejné distancování se. S tím lze jednoznačně souhlasit, neboť veřejné distancování se je okolnost, jež způsobuje zánik trestnosti, obdobně jako v trestním právu účinná lítost. Shledávám proto subjektivní záměr soutěžitele veřejně se distancovat relevantní alespoň v této rovině.

Dle restriktivních kritérií tak „sdělení, jehož cílem je distancovat se veřejně od protisoutěžního jednání, musí být učiněno přesvědčivě a jasně tak, aby ostatní účastníci kartelové dohody pochopili správně úmysl dotčeného podniku“.<sup>86</sup> Je tedy na uvážení soutěžitele, jaký způsob a formu distancování se zvolí. Za jeho výběr ale odpovídá. Může se například jednat o ústní sdělení na setkání, e-mail nebo neverbální projev (opuštění schůzky). Je však obecně spravedlivé a oprávněné, s ohledem na závažnost daného deliktu, vyžadovat od soutěžitele, aby intenzita tohoto distancování se byla značná. Stejná přísnost dopadá i na vážnost daného projevu, aby tak nebylo sporu o jeho způsobilosti danou vůli nést.

Co se týče obsahu daného distancování se, je potřeba uvést, že vůle nemá směřovat (pouze) vůči konkrétnímu obsahu daného setkání (zda se bude postupovat dle A nebo B), ale je potřeba ho vést vůči samotnému zakázanému jednání.

Příklad: na oborové konferenci masového průmyslu dojde k setkání popředních konkurentů, kteří následně sdílejí své představy o cenách na trhu. Soutěžitelovo distancování se nemá směřovat jenom vůči přijetí konkrétní ceny, ale i vůči samotnému sdílení informací a koordinování budoucího postupu na trhu.

### **3.4 Kdy je pravý čas se distancovat**

Ohledně odpovědi na otázku – kdy se distancovat – obecně platí, že čím pohotověji se soutěžitel veřejně distancuje vůči ostatním, tím lepší bude jeho postavení před soutěžním úřadem. Soutěžitel by se tak měl nejlépe distancovat hned na začátku, kdy dojde ke sdílení

---

<sup>85</sup> Rozsudek Tribunálu cit. v pozn. č. 81, (Adriatica di Navigazione), bod 137.

<sup>86</sup> Rozsudek Tribunálu cit. v pozn. č. 51, (Comap), bod 76.



informací. Tento jeho postup bude jasně dosvědčovat jeho pevné a bezpodmínečné rozhodnutí zakázaného jednání se neúčastnit.

Lze se distancovat i *ex post*, resp. přerušit tak svou účast na jednání ve vzájemné shodě. Zde však záleží na tom, jakým množstvím informací dotyčný podnik disponuje a jaký bude jeho následující postup. Nelze tedy dojít k obecnému závěru, že by toto distancování se zprostilo soutěžitele odpovědnosti vždy, neboť ve víru okolností se může zdát, že toto vymezení se je jenom zastírající jednání, jehož cílem je se pouze zbavit odpovědnosti.

Při komplexních probíhajících jednáních ve vzájemné shodě tak musí podnik jasně projevit svou vůli nepokračovat v daném jednání a zaujmout na trhu jednostrannou nezávislou strategii.

V těchto situacích nelze vnímat prostou neúčast na dalších setkáních,<sup>87</sup> nesdílení dalších informací nebo odchod z místnosti<sup>88</sup> jako dostatečné vymezení se, neboť po tom, co dojde k jednání ve vzájemné shodě, je očekávání účastníků o pokračování koluze mnohem větší. Bude tedy záležet, jak se dané distancování jeví ostatním soutěžitelům.

Probíhá-li jednání ve vzájemné shodě po určitou dobu, řádné distancování se vylučuje odpovědnost podniku od tohoto momentu. Nemůže však vyloučit jeho dosavadní protiprávní postup.<sup>89</sup>

### 3.5 Jak se správně veřejně distancovat

Koncem této kapitoly je na místě shrnout, jak by měl podnik postupovat účastní-li se setkání, jehož cílem je omezit hospodářskou soutěž.

Příklad: Jednatel společnosti Maso s. r. o. se účastní oborového setkání masového průmyslu, kterého se kromě zástupců zaměstnanců a renomovaných odborníků účastní i jednotliví konkurenti. Po úvodních prezentacích a panelových diskusích se jednatel s ostatními konkurenty účastní setkání v soukromém salónku. Kromě energetické krize začnou jednotliví účastníci rozebírat i aktuální situaci na trhu. Jeden z nich sdílí svůj záměr zvýšit cenu hovězích produktů o 20 %, a to od budoucího měsíce. Ostatní konkurenti tento jeho záměr registrují a dodávají, že samotné zvýšení vzhledem k nárůstu vstupných nákladů plánují také.

---

<sup>87</sup> Rozsudek ze dne 28. dubna 2010, Amann & Söhne a Cousin Filterie v. Komise, T-446/05, EU:T:2010:165, bod 241.

<sup>88</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 83, (Archer Daniels Midland), bod 120.

<sup>89</sup> Zde by bylo namístě zohlednit další postup podniku v programu shovívavosti (*leniency programme*) dle oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů, Evropská komise (8. prosinec 2006). Úřední věstník Evropské unie 2006/C 298/11.

Jednatel se účastní setkání s protisoutěžním cílem, jež samo o sobě ohrožuje hospodářskou soutěž. Aby se tak nedopustil zakázaného jednání, je potřeba veřejně se distancovat. Jednatel tak musí jasně a srozumitelně formulovat svou vůli neúčastnit se zakázaného jednání, a tedy nesdílet s ostatními strategické informace, nesdílet své budoucí tržní záměry a nesdílet ani své představy o tom, jak by měl trh vypadat.

Samotné distancování jednatele bude posuzováno restriktivně. Vyžaduje se od něho aktivní přístup. Intenzita, kvalita a přesvědčivost veřejného distancování se musí být takové úrovně, jaké by bylo distancování soutěžitele, jenž se jednání ve vzájemné shodě za žádných okolností účastnit nehodlá. Projevení nerozhodnutí ohledně zvyšování tak není dostatečné obdobně jako konstatování, že pro zvýšení ceny není správný čas. Překlenutí záměru podniku cenu zvýšit pokračováním v diskusi o energetické krizi zdaleka není dostatečné.

Skutečnost, že jednatel mlčí pro zbavení odpovědnosti nepostačuje, neboť tím soutěžitel vzbuzuje v ostatních dojem, že s daným jednáním souhlasí. Jednatel tím navíc koluzní jednání na trhu podporuje a efektivně brání jeho prozrazení.<sup>90</sup> Kdyby soutěžitel sladění namítal, ostatní by od tohoto postupu pravděpodobně upustili, neboť by zde bylo velké riziko prozrazení. Pro zbavení odpovědnosti je proto potřeba zaujmout aktivní stanovisko.

Skutečnost, že dané zvyšování bylo již ostatními soutěžiteli plánováno<sup>91</sup> nebo že je s přihlédnutím k situaci na trhu oprávněné cenu zvýšit je pro posouzení odpovědnosti zcela irelevantní, neboť soutěžitelé mezi sebou nemají co sdílet svůj budoucí postup na trhu a navzájem se ubezpečovat.

Z judikatury SDEU dále vyplývá,<sup>92</sup> že v případě absence veřejného distancování je možné se odpovědnosti zbavit i ohlášením tohoto setkání soutěžnímu úřadu (potažmo Komisi).

V případě, že by jeden soutěžitel sdílel svůj záměr cenu zvýšit a ostatní by naň reagovali nejasnými odpověďmi,<sup>93</sup> ze kterých nevyplývá, jak se k danému zvyšování staví, i toto by mohlo být považováno za jednání ve vzájemné shodě. Dle judikatury postačí,<sup>94</sup> aby jenom jeden podnik informace sdílel, vyžadovali-li to ostatní nebo toto jeho sdílení schválili. Absencí veřejného distancování se by účastníci toto jeho jednání schválili.

---

<sup>90</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 44, (Aalborg Portland), bod 84.

<sup>91</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 6, (T-Mobile Netherlands), body 40-43.

<sup>92</sup> Rozsudek Tribunálu cit. v pozn. č. 73, (Cimenteries CBR), bod 1849.

<sup>93</sup> Např. že si nejsou jisti zda sami cenu budou zvyšovat.

<sup>94</sup> Rozsudek Tribunálu cit. v pozn. č. 73, (Cimenteries CBR), bod 1849.

V případě, že by jednatel setkání po tom, co došlo k sdílení informací opustil, bude záležet na tom, jak se jednatelův odchod jevil ostatním účastníkům. Obecně se ale domnívám, že samotný odchod není dostatečně jasný a srozumitelný.

Jednatel tedy musí aktivně účastníkům sdělit, že jak sdílení informací, tak společný postup bezvýhradně odmítá. Za předpokladu, že tak jednatel učiní a ostatní účastníci v sdílení informací i nadále pokračují, jednatel musí jednání opustit. Zůstane-li jednatel na setkání, i když ke sdílení informací i nadále dochází, nemožno mít za to, že se jednatel řádně distancoval a že projev jeho vůle byl vážný. Podotýkám, že veřejné distancování se má být projevem vůle neúčastnit se zakázaného jednání. Nelze přitom mít s to, že jednatel informace dostávat nechce, zůstává-li na tomto jednání přítomen. Tomuto jeho záměru nemůžou ani ostatní účastníci řádně porozumět. Dochází-li i nadále k sdílení informací, jež ohrožují hospodářskou soutěž, musí jednatel setkání opustit.

Obrana spočívající v rozhodnutí neuplatňovat na trhu společný postup a i faktické neuplatňování tohoto postupu není pro zbavení odpovědnosti relevantní a nemusí být dokonce ani polehčující okolností při ukládání sankcí, neboť soutěžitel z něho může i přesto mít prospěch.<sup>95</sup>

Hlavním cílem soutěžního práva je ochrana spotřebitelského blahobytu.<sup>96</sup> Nicméně článek 101 SFEU (jako i následující) chrání i ostatní zájmy soutěžního práva, a tedy chrání i efektivní hospodářskou soutěž jako takovou.<sup>97</sup> Soutěž, kde mezi sebou jednotliví konkurenti navzájem soupeří o přízeň zákazníků.<sup>98</sup> Soutěž, kde jednotliví soutěžitelé uplatňují autonomním způsobem svou tržní politiku. Platí přitom, že soutěžitelé nejsou schopni určovat svou politiku nezávisle, vědí-li s určitou mírou pravděpodobnosti, jaký bude další postup jejich konkurentů.

*„O každé karetní hře se říká, že je beznadějně ohrožena, pokud hráč ukáže (ať už dobrovolně, nebo ne) jednu ze svých karet svým soupeřům. Od tohoto okamžiku nebudou tito soupeři schopni přijímat svá herní rozhodnutí bez ohledu na to, jaká karta jim byla ukázána.*

---

<sup>95</sup> Rozsudek Tribunálu cit. v pozn. č. 69, (Raiffeisen Zentralbank Österreich), body 490-491.

<sup>96</sup> Evropská komise (27. dubna 2004). *Guidelines on the application of Article 81(3) of the Treaty*. Úřední věstník Evropské unie 2004/C 101/08; obdobně rozsudek ze dne 7. června 2006, Österreichische Postsparkasse v. Komise, T-213/01, EU:T:2006:151, bod 110.

<sup>97</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 6, (T-Mobile Netherlands), bod 38; v návaznosti na stanovisko generální advokátky Juliane Kokott, cit. v pozn. č. 30, (T-Mobile Netherlands), bod 58.

<sup>98</sup> Z čeho těží společnost v podobě nižších cen, lepší kvality zboží a služeb, technologického pokroku a podobně.

*Stejně tak soupeři, kteří se dozvědí o strategických záměrech svých soupeřů, nemohou dělat nic jiného než brát tyto informace v úvahu a využívat je při koncipování svých strategií.“<sup>99</sup>*

Závěrem, efektivní hospodářská soutěž je bezprostředně ohrožena, dochází-li k sdílení soutěžních záměrů mezi soutěžiteli. K tomuto závěru se přiklání i evropské soutěžní právo a na výměnu informací mezi soutěžiteli tak nahlíží negativně. Účastní-li se podnik jednání s protisoutěžním cílem, musí jasně projevit svou vůli daného zakázaného jednání se neúčastnit.

---

<sup>99</sup> GHEZZI, F. C. G., MAGGIOLINO, M. EU Concerted Practices & US Concerted Actions: Beyond William H. Page's Proposal. Bocconi Legal Studies Research Paper No. 2302535. Milan (Italy): *Bocconi University Legal Studies Research Paper Series* [online]. [cit. 15. dubna 2023]. Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=2302535>: „Any card game is said to be hopelessly compromised if a player shows (voluntarily or not) one of her cards to her adversaries—from that moment onwards those rivals will not be capable of taking their gaming decisions regardless of the card shown them. Likewise, competitors that get to know their rivals' strategic intentions cannot do anything else than taking into account that information and use it to conceive their strategies.“

## Závěr

Jelikož jednání ve vzájemné shodě plní funkci zbytkové kategorie zakázaných jednání, je zde velice široký okruh jednání, které mohou zakládat odpovědnost soutěžitelů. Klíčovým rozlišovacím kritériem je, zda došlo k reciproční komunikaci mezi podniky, na základě které došlo ke snížení vzájemné nejistoty mezi konkurenty. To ho odlišuje od paralelního jednání, jež má charakter jednostranného jednání.<sup>100</sup>

Prostředky, kterými k této výměně informací dojde, nejsou rozhodující. Může se tedy jednat o osobní schůzku, korespondenční komunikaci nebo i veřejné prohlášení, představují-li ohrožení pro hospodářskou soutěž.

Samotné prokázání účasti soutěžitele na zakázané dohodě spočívá na ramenou soutěžního úřadu, který musí postupovat v souladu s procesními pravidly a v rámci svých pravomocí.

Za dostatečně prokázané skutečnosti zakládající odpovědnost soutěžitele se považují takové skutečnosti, u kterých soud nemá sebemenší pochybnosti, že se daní soutěžitelé zakázaného jednání účastnili.<sup>101</sup> Jak již bylo zmíněno v této práci, přetrvávají-li pochybnosti soudce o účasti soutěžitele na zakázaném jednání, musí být v souladu s presumcí nevinny zproštěn obvinění.

Soutěžitelé si tedy musejí dávat pozor při jakékoli komunikaci s ostatními soutěžiteli, aby mezi sebou nesdíleli své představy o dalším působení na trhu nebo strategické informace, jež nejsou volně přístupné ostatním soutěžitelům. Takový postup by byl v rozporu s principem nezávislého určování své tržní politiky a za předpokladu prokázání takové reciproční komunikace by byla presumována jejich účast na zakázaném jednání.

Dle judikatury se tohoto zakázaného jednání mohou dopustit i podniky, které nejsou přímými konkurenty anebo které se dané hospodářské soutěže vůbec neúčastní, a tím pádem z daného jednání nemají žádný osobní prospěch na trhu.<sup>102</sup>

V této práci jsem se věnoval hlavně účasti podniku na osobních setkáních, jejichž prokázání dostatečně potvrzuje závěr soudu o odpovědnosti podniku. Nezáleží přitom na tom, zda daný podnik aktivně přispíval ke sdílení informací anebo se jich účastnil jen mlčky.

---

<sup>100</sup> Viz kapitola 1.4 této práce.

<sup>101</sup> Rozsudek Tribunálu cit. v pozn. č. 48, (Groupe Danone), bod 215.

<sup>102</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 59, (AC-Treuhand).

Judikatura SDEU je v tomto bodě konzistentní, a tedy podnik, který se „pouze“ mlčky setkání účastní dané jednání schvaluje, utvrzuje v ostatních přesvědčení o vzájemné spolupráci a v konečném důsledku účinně zabraňuje jejímu odhalení,<sup>103</sup> což ohrožuje hospodářskou soutěž.

Pro zbavení odpovědnosti je tak soutěžitel povinný předložit důkazy, které dosvědčují, že se zakázané dohody neúčastnil. Jeho obrana tedy může spočívat jak v namítání nedostatečného naplnění skutkové podstaty, tak v procesních pochybeních. V případě, že mu je účast na setkání dostatečně prokázána, zbavení odpovědnosti docílí právě a jedině prokázáním skutečnosti, že se od zakázaného jednání řádně veřejně distancoval.<sup>104</sup>

S ohledem na závažnost daného ohrožujícího deliktu se judikatura k tomuto termínu staví velice přísně a interpretuje ho restriktivně. Klíčové však je, aby dané veřejné distancování se bylo zamýšleno a vykonáno vážně a jasně a nebyla tak sporná skutečnost, že ostatní soutěžitelé tento jeho záměr řádně pochopili.<sup>105</sup> Ve světle případu společnosti *Archer Daniels Midland Co* je rozhodující, jak se dané distancování jeví ostatním účastníkům zakázané dohody. V otázce odpovědnosti tak subjektivní postoj soutěžitele relevantní není. Může k němu však být přihlíženo v otázce sankcionování.

Nezbytnost podmínky distancovat se však není konstatována v případě korespondenční komunikace nebo v případě přerušení účasti na zakázané dohodě. Je-li tedy podniku zaslána zpráva ohledně společného postupu na trhu, samotný fakt přijetí této zprávy nezakládá jeho odpovědnost.

U přerušení účasti na jednání ve vzájemné shodě trvajícím několik let musí soutěžní úřad zohlednit i ostatní okolnosti, aby tak mohl konstatovat odpovědnost podniku. Nedoložení skutečnosti veřejného distancování se tak není směrodatným důkazem pro prokázání nevinu. Pořád ale zůstává podstatnou skutečností, jež bude soutěžním úřadem zohledněna.<sup>106</sup>

---

<sup>103</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 44, (Aalborg Portland), bod 84.

<sup>104</sup> Viz kapitola 2.3 této práce.

<sup>105</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 83, (Archer Daniels Midland).

<sup>106</sup> Rozsudek SD cit. v pozn. č. 74, (Total Marketing Services), bod 28.

## **Summary – How to avoid concerted practice**

This work focuses on concerted practices as a form of prohibited agreements under the article 101 of the Treaty on the Functioning of the European Union. Its main objective is to address some of the issues relating to the liability of undertakings which voluntarily or involuntarily engage in the prohibited conduct.

Covered issues are – what is sufficient evidence for the establishment of liability of undertakings for the infringement and what options do undertakings have if they want to prove otherwise? Who bears the burden of proof and what is to be properly proved? What answers does the case law of the Court of Justice of the European Union provide?

Author focuses on the issue of exoneration from liability and outlines what undertakings particularly need to do in order to succeed.

To achieve this objective, the work analyses the long-standing practice of the Court of Justice of the European Union and seeks to answer the above-mentioned questions. The work is composed of 3 main parts, each of them focuses on a different aspect of the concerted practise.

The first part provides a basic definition of concerted practice and its main characteristics, which distinguish it from parallel conduct which is not prohibited by competition law.

The second part deals with the evidentiary aspect of the prohibited conduct and examines the most frequent ways in which companies engage in this prohibited conduct and what is sufficient to establish their liability.

The third part focuses exclusively on the concept of “public distancing” as a way for undertakings to exonerate themselves from liability.

# Seznam použitých zdrojů

## 1. Seznam použité literatury

- JONES, A., SUFRIN, B. *EU Competition Law. Text, Cases, and Materials*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press 2011. 1376 s. ISBN: 978-0-19-957273-1.
- KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody: teorie a praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2009. 328 s. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-136-9.
- KINDL, J. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. 1016 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1.
- ODUDU, O. *The Boundaries of EC Competition Law. The Scope of Articles 81*. Oxford: Oxford University Press, 2006. 272 s. ISBN 978-0-19-927816-9.
- PETR, M. *Vztah českého a unijního soutěžního práva*. V Praze: C.H. Beck, 2018. 256 s. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-669-2.
- RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*. V Praze: C.H. Beck, 2009. 355 s. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-80-7400-016-4.

## 2. Seznam použité judikatury

- Rozsudek ze dne 14. července 1972, Imperial Chemical Industries Ltd. v. Komise, C-48/69, EU:C:1972:70.
- Rozsudek ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie a další v. Komise, C-40/73, EU:C:1975:174.
- Rozsudek ze dne 14. července 1981, Züchner v. Bayerische Vereinsbank, C-172/80, EU:C:1981:178.
- Rozsudek ze dne 7. června 1983, Musique Diffusion française v. Komise, C-100/80, EU:C:1983:158.
- Rozsudek ze dne 8. listopadu 1983, IAZ v. Komise, C-96/82, EU:C:1983:310.
- Rozsudek ze dne 9. listopadu 1983, Michelin v. Komise, C-322/81, EU:C:1983:313.
- Rozsudek ze dne 28. března 1984, CRAM v. Komise, C-29/83, EU:C:1984:130.
- Rozsudek ze dne 24. října 1991, Rhône-Poulenc v. Komise, T-1/89, EU:T:1991:56.
- Rozsudek ze dne 31. března 1993, Ahlström Osakeyhtiö a další v. Komise, C-89/85, EU:C:1993:120.



- Rozsudek ze dne 7. července 1994, Dunlop Slazenger v. Komise, T-43/92, EU:T:1994:79.
- Rozsudek ze dne 6. dubna 1995, BPB Industries a British Gypsum v. Komise, C-310/93 P, EU:C:1995:101.
- Rozsudek ze dne 28. května 1998, Deere v. Komise, C-7/95 P, EU:C:1998:256.
- Rozsudek ze dne 8. července 1999, Hüls v. Komise, C-199/92 P, EU:C:1999:358.
- Rozsudek ze dne 8. července 1999, Komise v. Anic Partecipazioni, C-49/92 P, EU:C:1999:356.
- Rozsudek ze dne 8. července 1999, Montecatini v. Komise, C-235/92 P, EU:C:1999:362.
- Rozsudek ze dne 8. července 1999, Hercules Chemicals v. Komise, C-51/92 P, EU:C:1999:357.
- Rozsudek ze dne 15. března 2000, Cimenteries CBR v. Komise, T-25/95, EU:T:2000:77.
- Rozsudek ze dne 26. října 2000, Bayer v. Komise, T-41/96, EU:T:2000:242.
- Rozsudek ze dne 16. listopadu 2000, Sarrió v. Komise, C-291/98 P, EU:C:2000:631.
- Rozsudek ze dne 12. července 2001, Tate & Lyle a další v. Komise, T-202/98, EU:T:2001:185.
- Rozsudek ze dne 20. března 2002, HFB a další v. Komise, T-9/99, EU:T:2002:70.
- Rozsudek ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, C-238/99 P, EU:C:2002:582.
- Rozsudek ze dne 2. října 2003, Thyssen Stahl v. Komise, C-194/99 P, EU:C:2003:527.
- Rozsudek ze dne 11. prosince 2003, Adriatica di Navigazione v. Komise, T-61/99, EU:T:2003:335.
- Rozsudek ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, EU:C:2004:6.
- Rozsudek ze dne 8. července 2004, JFE Engineering v. Komise, T-67/00, EU:T:2004:221.
- Rozsudek ze dne 8. července 2004, Mannesmannröhren-Werke v. Komise, T-44/00, EU:T:2004:218.
- Rozsudek ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, EU:C:2005:408.
- Rozsudek ze dne 25. října 2005, Groupe Danone v. Komise, T-38/02, EU:T:2005:367.

- Rozsudek ze dne 7. června 2006, Österreichische Postsparkasse v. Komise, T-213/01, EU:T:2006:151.
- Rozsudek KS v Brně ze dne 24. srpna 2006, sp. zn. 31 Ca 58/2005.
- Rozsudek ze dne 21. září 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, C-105/04 P, EU:C:2006:592.
- Rozsudek ze dne 16. listopadu, 2006, Peróxidos Orgánicos v. Komise, T-120/04, EU:T:2006:350.
- Rozsudek ze dne 5. prosince 2006, Westfalen Gassen Nederland v. Komise, T-303/02, EU:T:2006:374.
- Rozsudek ze dne 14. prosince 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich v. Komise, T-259/02, EU:T:2006:396.
- Rozsudek NSS ze dne 30. září 2008, sp. zn. 5 Afs 40/2007 – 204, CZ:NSS:2008:5.AFS.40.2007:204.
- Rozsudek ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development a Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643.
- Rozsudek ze dne 19. března 2009, Archer Daniels Midland v. Komise, C-510/06 P, EU:C:2009:166.
- Rozsudek ze dne 4. června 2009, T-Mobile Netherlands a další, C-8/08, EU:C:2009:343.
- Rozsudek ze dne 28. dubna 2010, Amann & Söhne a Cousin Filterie v. Komise, T-446/05, EU:T:2010:165.
- Rozsudek ze dne 24. března 2011, Comap v. Komise, T-377/06, EU:T:2011:108.
- Rozsudek ze dne 16. června 2011, Bavaria v. Komise, T-235/07, EU:T:2011:283.
- Rozsudek ze dne 8. prosince 2011, KME Germany a další v. Komise, C-389/10 P, EU:C:2011:816.
- Rozsudek ze dne 6. prosince 2012, Komise v. Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778.
- Rozsudek ze dne 17. září 2015, Total Marketing Services v. Komise, C-634/13 P, EU:C:2015:614.
- Rozsudek ze dne 22. října 2015, AC-Treuhand v. Komise, C-194/14 P, EU:C:2015:717.
- Rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Eturas a další, C-74/14, EU:C:2016:42.
- Stanovisko generálního advokáta Darmona ze dne 7. července 1992, Ahlström Osakeyhtiö a další v. Komise, C-89/85, EU:C:1992:293.

- Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott ze dne 8. prosince 2005, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise*, C-105/04 P, EU:C:2005:751.
- Stanovisko generální advokátky Verici Trstenjak ze dne 4. září 2008, *Beef Industry Development a Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:467.
- Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott ze dne 4. června 2009, *T-Mobile Netherlands a další*, C-8/08, EU:C:2009:110.

### 3. Seznam použitých právních předpisů

- Evropská rada (16. prosinec 2002). *Nařízení č. 1/2003, o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy*. Úřední věstník Evropské unie 2003/L 1.
- Evropská komise (27. duben 2004). *Guidelines on the application of Article 81(3) of the Treaty*. Úřední věstník Evropské unie 2004/C 101/08.
- Evropská komise (8. prosinec 2006). *Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů*. Úřední věstník Evropské unie 2006/C 298/11.
- Evropská komise (14. leden 2011). *Sdělení o pokynech k použitelnosti článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o horizontální spolupráci*. Úřední věstník Evropské unie 2011/C 11/01.

### 4. Seznam použitých článků

- GHEZZI, F. C. G., MAGGIOLINO, M. *EU Concerted Practices & US Concerted Actions: Beyond William H. Page's Proposal*. Bocconi Legal Studies Research Paper No. 2302535. Milan (Italy): *Bocconi University Legal Studies Research Paper Series* [online]. [cit. 15. dubna 2023]. Dostupné na SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2302535>.